

Το Χρυσό Τάβλι του Αιγαίου

1) Η σκοτεινή πλευρά του καφερέ

Όταν η Κλαίρη βρέθηκε στα Χλωρονήσια, κατάλαβε ότι ήταν ευφημισμός. Το μόνο πράσινο στο λιμάνι του νησιού ήταν η ταμπέλα του ΠΑΣΟΚ, που είχε ξεμείνει εκεί απ' την εποχή του Αντρέα.

Τέσσερα νησάκια στην Άγωνα Γραμμή, συνολικός πληθυσμός 350 άνθρωποι. Καθώς το πιο κοντινό Κέντρο Υγείας, στη Νάξο, ήταν απρόσιτο τους χειμώνες, κάποιος βουλευτής της περιοχής κατάφερε να χρηματοδοτήσει, με κονδύλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ένα Ιατρικό Κέντρο στο κεντρικό Χλωρονήσι, τη Γλαύκα. Σ' αυτό θα έκανε το αγροτικό της.

Σαν μπήκε στο «Ιατρικό Κέντρο», κατάλαβε ότι ήταν ένας ακόμα ευφημισμός. Ένα δωμάτιο με γραφείο, μια ντουλάπα με τ' απαραίτητα φάρμακα, η τουαλέτα... Τέλος ιατρικού κέντρου.

Ο απερχόμενος Άγης τής έδειξε τα κατατόπια και της εξήγησε ότι θα είχε άφθονο ελεύθερο χρόνο.

«Βασικά... Μόνο ελεύθερο χρόνο θα έχεις, τίποτα άλλο. Οι γέροι εδώ έχουν πολύ γερή κράση, δεν αρρωσταίνουν ποτέ. Φτάνουν μέχρι τα ενενήντα πίνοντας ρακόμελο ή φασκόμηλο, μερικές φορές και τα δύο. Και κάποια μέρα πέφτουν κάτω και ψοφάνε, μια κι έξω».

«Κι οι νέοι;»

«Ο νεότερος είναι ο κοινοτάρχης, εξήντα πέντε χρονών, κάτι τέτοιο. Δεν τον λες και γέρο, αλλά δεν είναι και πιτσιρικάς».

«Και πώς θα περνάω την ώρα μου εδώ; Ίντερνετ έχει γρήγορο;»

«Καλό αστείο, θα το σημειώσω για την επόμενη σταντ απ κόμεντι».

«Τι θα κάνω; Εσύ τι έκανες έναν χρόνο εδώ;»

Ο Άγης κοκκίνισε πριν απαντήσει.

«Έγραψα ένα μυθιστόρημα. Είμαι... Και συγγραφέας».

Η Κλαίρη δεν είχε καμία σχέση με τη συγγραφή. Τις πρώτες βδομάδες τις πέρασε κολυμπώντας και μαυρίζοντας. Ήταν Οκτώβρης, ο ήλιος έκαιγε, η θάλασσα ήταν υπέροχη. Οι ντόπιοι καλοδεχτήκανε τη γιατρίνα, της πήγανε καλούδια, γλυκά, ψάρια. Μια κυρία προσφέρθηκε να της μάθει βελονάκι. Η γιατρίνα αρνήθηκε όσο πιο ευγενικά μπορούσε· δεν της άρεσαν αυτά τα γυναικεία, έτσι είπε. Η κυρία στράβωσε τα μούτρα.

Όσο είχε καλοσύνη περνούσε ωραία. Τον Νοέμβρη άρχισαν τ' απαγορευτικά και κλείστηκε στο στούντιο που της παρείχαν. Το ίντερνετ ήταν ανύπαρκτο, η τηλεόραση έπιανε τρία κανάλια - με χιόνια. Διάβασε τα βιβλία του Τόλκιν που

είχε αφήσει πίσω του ο Άγης, μελέτησε για την ειδικότητά της... Ένα πρωί κοίταξε το ημερολόγιο· ήταν ακόμη 20 Νοέμβρη. Θα πέθαινε από βαρεμάρα πριν την άνοιξη.

~~

Πρώτη του Δεκέμβρη, μετά από μερικές μέρες κλεισμένη στο δωμάτιό της, αποφάσισε να κατέβει στη Χώρα, να δει κάποιον άνθρωπο που δεν θα ήταν επίπεδος με χιόνια. Μόνο ένα μέρος λειτουργούσε τον χειμώνα· καφενείο, μπακάλικο, ταβέρνα, ταχυδρομείο. Εκεί μαζεύονταν οι άντρες του νησιού. Οι γυναίκες είχαν φτιάξει έναν σύλλογο για να γλιτώσουν απ' τους άντρες τους, έτσι επικρατούσε ειρήνη.

Η Κλαίρη ήταν η πρώτη γυναίκα που έμπαινε βράδυ στον Καφενέ του Ζήκου (ο ιδιοκτήτης ήταν τρελός με τον ρόλο που είχε παίξει ο Κώστας Χατζηχρήστος). Όλοι γύρισαν να την κοιτάζουν. Πήγε κι έκατσε σ' ένα τραπεζάκι μόνη της. Ο Ζήκος υποδέχτηκε τη γιατρίνα μ' ένα τεταρτάκι ρακόμελο και μια πιατέλα ψαρομεζέδες. Σύντομα συνήθισαν την παρουσία της, συνέχισαν να κάνουν ό,τι έκαναν.

Αυτό που τράβηξε την προσοχή της, μόλις ζεστάθηκε λιγάκι απ' τη ρακί και γέλασε με τις ατάκες του Χατζηχρήστου (υπήρχαν αφίσες σε κάθε τοίχο), ήταν ο ήχος απ' το τάβλι, στη σκοτεινή πλευρά του καφενέ. Μέσα στο ημίφως ως συνήθως ήταν καθιστοί δυο γέροι, κι άλλοι έξι όρθιοι από πάνω τους. Όλοι κάπνιζαν αρειμάνια, όλοι έδιναν οδηγίες στους ταβλιστές. Η Κλαίρη έφαγε ένα κομμάτι καλαμάρι, ήπια μια δυνατή γουλιά και σηκώθηκε.

Καθώς πλησίαζε προς το τραπέζι του παιχνιδιού ένιωσε ότι έκανε τη μεγαλύτερη ανοησία της ζωής της. Ίσως την πρώτη, αφού μέχρι εκείνη τη στιγμή δεν είχε κάνει καμία. Στο λύκειο δεν κάπνισε-δεν φίλησε, πέρασε πρώτη στις πανελλήνιες, τέλειωσε τη σχολή χωρίς να χάσει ούτε ένα μάθημα.

Μπήκε στο νέφος των γέρων βήχοντας. Τα ζάρια σταμάτησαν να κυλάνε. Οι όρθιοι έκαναν άκρη, είδε τους παίκτες. Αριστερά ήταν ένας τζιτζιφιόγκος, όπως θα τον έλεγε ο Ζήκος. Μικροσκοπικός, αλλά ντυμένος στην τρίχα, με το μάλλινο σακάκι του και παπιγιόν, λες κι ήθελε να είναι έτοιμος για την κηδεία του. Απέναντί του, ήταν ένας βαρύς γέρος. Όχι σε κιλά, το ύφος του ήταν τέτοιο. Η Κλαίρη ήταν σίγουρη ότι τον έλεγαν κυρ Βαγγέλη – ίσως να το είχε ακούσει.

«Καλώς τη γιατρίνα», είπε ο τζιτζιφιόγκος. «Τι; Ξέρεις τάβλι;»

Όλοι γελάσανε με την πιτσιρίκα.

«Μου έμαθε ο παππούς μου».

«Πλακωτό;» είπε ο τζιτζιφιόγκος.

Καινούρια γέλια. Ο κυρ Βαγγέλης φάνηκε να 'χει εκνευριστεί.

«Θα παίξουμε τώρα ή θα μιλάμε με τα παιδάκια;» είπε με μια φωνή που θύμιζε φουρτούνα τον χειμώνα.

«Ξέρω να παίζω... Πόρτες, Πλακωτό, Φεύγα...» Η Κλαίρη έκανε παύση, κοίταξε στα μάτια τον κυρ Βαγγέλη «... και Γκιούλ! Παίζω με όποιον θέλει».

Ένα μουρμουρητό ακούστηκε απ' τους παίκτες της σκοτεινής πλευράς. Η Κλαίρη προκαλούσε στα ίσα τον κυρ Βαγγέλη. Εκείνος έδωσε μια, έκλεισε το τάβλι και βγήκε έξω βλαστημώντας τα νιάνιαρα που δεν σέβονταν τίποτα.

«Έλα να σε δοκιμάσουμε», είπε ο τζίτζιφιόγκος. «Παττακό με λένε. Απλή συνωνυμία, καμία σχέση με τον ταξίαρχο, δυστυχώς».

Έκατσε απέναντι απ' τον Παττακό. Στο πέτο φορούσε έναν Φοίνικα που έβγαине απ' τη φωτιά. Την άφησε να διαλέξει. Η Κλαίρη πήρε τα κόκκινα. Αυτό της το 'χε μάθει ο παππούς της, που ήταν και ποδοσφαιριστής στα αρχαία χρόνια: «Διάλεξε φανέλα, και παίζε πάντα μ' αυτήν».

Ξεκίνησαν. Ο τζίτζιφιόγκος ήταν πολύ καλός, είχε και ζάρι, νίκησε την Κλαίρη στον πρώτο γύρο. Ζήτησε και δεύτερο· τον κέρδισε κι αυτόν. Ο Παττακός έκανε πάντα τη σωστή κίνηση, κανένα λάθος· κι είχε την τύχη με το μέρος του. Τρίτος γύρος, νίκησε πάλι, κάποια τα πήρε διπλά. Κι όσο νικούσε κοκορευόταν κι έλεγε ήταν ο καλύτερος στο νότιο Αιγαίο.

«Μετά τον Βαγγέλη», του είπε κάποιος.

«Σιγά! Τυχερός ήταν, ας έρθει αύριο, τώρα που πήρα φόρα με τη μικρή».

Στο τελευταίο παιχνίδι τής είχε πιάσει “μάνα”. Ήταν βέβαιο ότι θα το χάσει διπλό. Αλλά η Κλαίρη δεν παραιτήθηκε. Αυτό της το 'χε πει ο παππούς της.

Όταν σηκώθηκε απ' το τραπέζι του παιχνιδιού, ντροπιασμένη απ' τη συντριβή, βρήκε τον κυρ Βαγγέλη να κάθεται στο δικό της. Έκατσε απέναντί του. Εκείνος κάπνισε για λίγο, έφαγε ένα κομμάτι καλαμάρι. Μετά ξεκίνησε να μιλάει.

«Δεν τα παράτησες, ενώ ήταν σίγουρο πως θα χάσεις».

«Ποτέ δεν τα παρατάω».

«Ήμουν ψαράς όλη μου τη ζωή, έχω ψαρέψει ό,τι κολυμπάει στο Αιγαίο. Έχω ανεβάσει μόνος μου, με καλάμι, καρχαρία σαπουνά, πεντακόσια κιλά – και δεν λέω ψέματα. Σαν γουρούνι ήτανε. Τον παστώσαμε και τρώγαμε έναν χειμώνα, όλοι εδώ στη Χώρα. Αυτό ήταν το χίλια εννιακόσια πενήντα... Δεν έχει σημασία. Έχω ψαρέψει τα πάντα, ξέρεις ποιο είναι το πιο δύσκολο; Η κολοχτύπα. Δεν την έχεις φάει ποτέ, ξέρεις γιατί;»

«Κακό μάρκετινγκ;»

«Τι πράγμα;»

«Δεν θ' έπαιρνα ποτέ να φάω κάτι που λέγεται κολοχτύπα».

«Βλακείες. Δεν την έχεις φάει γιατί δεν πιάνεται. Η κολοχτύπα είναι καβούρι κι αστακός μαζί, το πιο παράξενο ζώο που 'χω δει. Με το καλάμι... σου κόβει την πετονιά. Στα δίχτυα; Τα σχίζει. Ψαροντούφεκο; Σαν να κυνηγάς φάντασμα... Μια φορά κατάφερα μία, την είχα στη βάρκα, την κοιτούσα σαν να 'τανε γοργόνα. Ξέρεις τι έκανε; Έδωσε ένα χτύπο με την ουρά της και γύρισε πίσω στο νερό».

Ο κυρ Βαγγέλης είπε ό,τι είχε να πει, έσβησε το τσιγάρο του κι έφυγε.

«Πάλι με γρίφους μιλάς, γέροντα», είπε η Κλαίρη και ζήτησε λογαριασμό.

Όλα κερασμένα, απ' τον Βαγγέλη. Αυτό ήταν το καλό του αγροτικού.

Πήγε προς την πόρτα. Καλά είχε περάσει, κι ας είχε χάσει. Στάθηκε σε μια αφίσα που δεν ήταν απ' την ταινία του Χατζηχρήστου.

ΤΟ ΧΡΥΣΟ ΤΑΒΛΙ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Αυτός ήταν ο πηχυαίος τίτλος . Από κάτω μια φωτογραφία με πούλια και ζάρια. Διάβασε τι έγραφε, πότε γινόταν... ο Ζήκος πήγε κοντά της.

«Έχουμε κι εμείς το πρωτάθλημά μας. Γίνεται σ' άλλο νησί κάθε χρονιά. Φέτος είναι στη Νάξο, δίπλα μας».

«Έχει νικήσει κανείς απ' τα Χλωρονήσια;»

«Μόνο ένας, τον είδες, ο Βαγγέλης... Αλλά ήταν πριν πολλά χρόνια, το χίλια εννιακόσια εξήντα... Κάπου εκεί. Μετά σταμάτησε».

«Γιατί;»

«Πέθανε η κόρη του... Τη σκοτώσανε».

Η Κλαίρη πήρε την αφίσα απ' τη τζαμαρία.

«Πες στον Βαγγέλη, ότι θα πάω εγώ στο πρωτάθλημα».

Βγήκε απ' τον Καφενέ του Ζήκου πιο γεμάτη από ποτέ. Περπάτησε μέσα στο αγιάζι χωρίς να κρυώνει.

«Είμαι μια κολοχτύπα!» είπε στον εαυτό της.

Και δεν την πείραζε που ήταν πολύ κακό μάρκετινγκ.

2) Δεν αξίζω μια ευκαιρία;

Δεν δυσκολεύτηκε να τον βρει, κάθε βράδυ ήταν στο ίδιο μέρος. Όμως δεν μπορούσε να τον πείσει να την εκπαιδεύσει, να την προπονήσει. Ο κυρ Βαγγέλης δεν πίστευε ότι μια κοπέλα μπορούσε να νικήσει στο Χρυσό Τάβλι. Δεν πίστευε σε τίποτα πια. Είχε ένα γριγκράκι, ένα μικρό αλιευτικό σκάφος, μόνιμα δεμένο. Δεν έβγαινε πλέον για ψάρεμα, είχε τη σύνταξη. Οι άλλοι συνταξιούχοι ψαράδες το έκαναν για χόμπι ή για έξτρα εισόδημα. Εκείνος είχε αφήσει τη «Ρηνιώ» να ρημάζει, να σκουριάζει, να διαλύεται. Ούτε καν να την πουλήσει, τίποτα.

«Γα 'χασε όλα», της είπε ένα βράδυ ο Ζήκος. «Δεν έχει για ποιο πράγμα να ζήσει».

Η γυναίκα του κυρ Βαγγέλη είχε πεθάνει αναπάντεχα, ενώ το πρώτο τους παιδί ήταν ακόμα νήπιο. Εκείνος έγινε μάνα και πατέρας. Η Ειρήνη μεγάλωσε κι ήταν πιο όμορφη από ιδανικό. Καμάρωνε ο Βαγγέλης, της δίδαξε ν' αγαπάει τους ανθρώπους. Μέχρι που βρέθηκε στο νησί ένας Αθηνέζος τελειωμένος, ναρκωτικά, τζόγος, αλητεία. Η Ειρήνη κόλλησε μαζί του, ήθελε να τον σώσει. Έφυγαν μαζί να γυρίσουν τα νησιά. Δεν την ξαναείδε κανείς. Κάποια μέρα χάθηκε, έτσι απλά. Όλα τα στοιχεία έδειχναν ότι την είχε σκοτώσει ο εραστής της, αλλά δεν υπήρχε καμιά απόδειξη. Κι όταν βρέθηκαν στη δίκη, τότε ο Βαγγέλης ανακάλυψε ότι ο Αθηνέζος ήταν γόνος μεγαλοαστικής οικογένειας, πλήρωναν τον πιο ακριβό δικηγόρο, τον περιβόητο Αλέξη Σκλήρη. Ο δικαστής έβγαλε ένα συμπέρασμα σουρεαλιστικό: Η Ειρήνη είχε εξαφανιστεί, κανείς δεν έφταιγε γι' αυτό, συμβαίνει κάποιες φορές να χάνονται οι άνθρωποι

Ο Βαγγέλης γύρισε στο νησί ετοιμοθάνατος· δεν είχε τίποτα να παλέψει πια, τίποτα ν' αγαπήσει. Δεν αυτοκτόνησε, γιατί ποτέ δεν παρατούσε μια παρτίδα, ακόμα κι όταν ήξερε ότι ήταν χαμένος. Θα την έπαιζε ως το τέλος, όσο εξαντλητικό κι αν ήταν.

~~

«Βάζουμε ένα στοίχημα;» του είπε η Κλαίρη, μια μέρα που τον πέτυχε στο λιμανάκι, να κοιτάζει τη ρημαγμένη βάρκα του.

«Εσύ 'σαι;» έκανε εκείνος, αδιάφορος για όλα.

«Εγώ... Πας ένα στοίχημα».

«Δεν τζογάρω».

«Σαν παιχνίδι».

«Δεν παίζω μαζί σου».

«Αν σε νικήσω μια φορά στις δώδεκα θα με προπονήσεις για το Χρυσό Τάβλι...»

Ο Βαγγέλης ξεκίνησε να γελάει, αληθινά.

«Δεν μπορείς να με νικήσεις ούτε μια φορά στις δώδεκα χιλιάδες».

«Πού το ξέρεις; Έχεις παίξει μαζί μου;»

«Το ξέρω γιατί... Όπως όλοι, κι εσύ στέκεσαι στην επιφάνεια, σαν σαρδέλα, αφρόψαρο είσαι κι εσύ».

«Δηλαδή;»

«Δηλαδή παράτα με».

Ο κυρ Βαγγέλης έφυγε προς τον καφενέ. Η Κλαίρη πίσω του.

«Μόνο μια παρτίδα», του είπε. «Δεν μου αξίζει μια ευκαιρία;»

Ο Βαγγέλης στάθηκε σαν να τον είχε χτυπήσει κεραυνός. Έκλαψε. Σκούπισε τα μάτια του με την ανάστροφη της παλάμης, μετά της έκανε νόημα ν' ακολουθήσει στον Ζήκο. Ζήτησε ρακόμελο για δύο, πήγε στη σκοτεινή πλευρά του καφενέ, περίμενε την Κλαίρη.

«Γιατρίνα, να ξέρεις... Δεν παίζω με γυναίκες, δεν παίζω για στοιχήματα, αλλά... Αυτό ήταν το τελευταίο πράγμα που μου 'πε το Ρηνιώ πριν φύγει...»

Κατέβασε ένα ποτηράκι ρακόμελο, έστησε τα πούλια, σκούπισε τα μάτια του έριξε το ζάρι, να δουν ποιος θα παίξει πρώτος.

Η Κλαίρη έβγαλε έντεκα. Χαμογέλασε. Ο κυρ Βαγγέλης έπιασε τα ζάρια. Τ' ακούμπησε στο φίλντισι να δείχνουν άσους. Τα πήρε στο χέρι του, τα φύσηξε, κι αφού τα κούνησε τα 'ριξε σπάζοντας τον καρπό.

«Έχασες», είπε πριν σταθούν τα ζάρια.

Και πράγματι, έπεσαν εξάρεις... Δώδεκα.

Ξεκίνησαν να παίζουν. Ήταν τόσο διαφορετική παρτίδα απ' αυτές που είχε παίξει με τον Παττακό. Ο κυρ Βαγγέλης ήταν εκτός συναγωνισμού πριν στήσουν τις Πόρτες τους. Το πιο σημαντικό ήταν ο τρόπος που το 'κανε. Δεν ήταν τάβλι, ήταν τέχνη. Η Κλαίρη το 'χασε διπλό, αλλά στο τέλος ένιωθε σαν να είχε παρακολουθήσει για πρώτη φορά τις Τρωάδες στην Επίδαυρο· Κάθαρση!

Ο Βαγγέλης σηκώθηκε αθόρυβα, χωρίς να παινέσει τον εαυτό του. Πλήρωσε τον λογαριασμό, βγήκε έξω. Η Κλαίρη κοιτούσε για κάμποση ώρα το τάβλι, σαν να ήταν η οθόνη του σινεμά, μετά τη ταινία, μετά τους τίτλους τέλους. Όταν ξύπνησε έφυγε ξοπίσω του.

«Πώς το κάνεις αυτό;» του φώναξε από μακριά.

«Δεν βαρέθηκες να με κυνηγάς;»

«Ποτέ! Δεν υποχωρώ, δεν υπογράφω».

«Κομμουνιστής ήταν ο παππούς σου;»

Ναι, ήταν. Θραύσματα από συζητήσεις στο σπίτι του χωριού έσκασαν στο κεφάλι της. Μεγαλονήσι, εξορία, ξύλο... Ο παππούς δεν ήθελε να μιλάει, προτιμούσε να παίζει τάβλι. Κάποια φορά που έπαιζαν, της είχε πει ότι αυτό τον έσωσε, αυτό τον χάλασε.

Ήταν ο καλύτερος ταβλαδόρος απ' τους εξόριστους. Υπήρχε κι ένας φύλακας που έπαιζε καλά. Έστησαν παρτίδα στη Μακρόνησο. Όλοι είχαν μαζευτεί να δουν. Ήταν καλός ο φύλακας, ο εξόριστος ήταν καλύτερος. Έφτασαν στην τελευταία ριζιά. Ο εξόριστος έβγαλε εξάρες. Θα μπορούσε να νικήσει. Οι συκρατούμενοί του φώναζαν, του έλεγαν τι να παίζει. Οι ανθρωποφύλακες περίμεναν· αν τους νικούσε, θα τον σκότωναν στο ξύλο, το ήξερε.

Του άρεσε η ζωή... Έπαιξε λάθος· έχασε, έζησε, ποτέ δεν ξέχασε.

«Εγώ θα πάω να παίξω... Και χωρίς τη βοήθειά σου», φώναξε η Κλαίρη στον κυρ Βαγγέλη.

«Καλή σου τύχη!»

Τον άφησε να φύγει. Πράγματι, το είχε πάρει απόφαση, δεν τον χρειαζόταν. Θα τα κατάφερνε μόνη της.

Κάθε νύχτα έπαιζε με τους άλλους γέροντες, όμως κανένας δεν ήταν αρκετά καλός. Όταν κατάφερε να νικήσει και τον Παττακό, κατάλαβε ότι δεν θα μάθαινε τίποτα παραπάνω εκεί, όχι όσο έλειπε ο Σκοτεινός Άρχοντας.

Μια βδομάδα μετά πήγε να τον βρει. Ανέβηκε ως το σπίτι του. Ήταν ένα τετράγωνο χτίσμα, πέτρινο, όπως όλα. Στην πίσω αυλή είχε κότρες να τσιμπολογάνε. Ένας σκύλος σακάτης, ίσα που σηκώθηκε για μια στιγμή κι έβγαλε ένα γάβγισμα που θα μπορούσε να περιγραφεί κι ως επιθανάτιος ρόγχος. Δεν πέθανε. Έκατσε πάλι κάτω. Η αυλή του σπιτιού, οι τοίχοι, όλα ήταν το ίδιο ετοιμοθάνατα με τον σκύλο. Χτύπησε την πόρτα κι εκείνη άνοιξε, ήταν ακλείδωτη. Μέσα μύριζε μούχλα και γεροντίλα - ή μπορεί να ήταν μόνο μία μυρωδιά· μουχλιασμένα χρόνια.

Δεν υπήρχε φως, τηλεόραση, τίποτα. Πεταμένα πράγματα εδώ κι εκεί, πιάτα άπλυτα από αιώνες στον νεροχύτη. Η Κλαίρη πήγε στην κάμαρα. Η ίδια εγκατάλειψη, χαρακτηριστική της κατάθλιψης. Μπήκε στο μπάνιο, κόντεψε να ξεράσει. Είχε φυτρώσει ολόκληρη αποικία μανιταριών στη λεκάνη και στην μπανιέρα. Βγήκε κρατώντας τη μύτη της. Σκόνταψε στο μουμιοποιημένο πτώμα μιας γάτας. Ο Βαγγέλης χρειαζόταν ψυχιατρική περίθαλψη.

Τότε ήταν που άνοιξε η πόρτα και μπήκε μέσα εκείνος.

«Τι κάνεις εδώ;» της είπε. Δεν φώναξε, σαν να ντρεπόταν που είχε δει το μέρος του, την κατάντια του.

«Θα πρέπει να καλέσουμε βοήθεια», του είπε.

«Για ποιο πράγμα;»

Του έδειξε το σπίτι, τη μουμιοποιημένη γάτα, τον νεροχύτη.

«Δεν μπορείς πλέον να φροντίσεις τον εαυτό σου. Πρέπει να πας σε γηροκομείο ή ψυχιατρείο».

Ο Βαγγέλης βγήκε έξω. Η καθαρότητα του τοπίου, της θάλασσας, ήταν καταγιγιστικά αντίθετη.

«Τι θες;» είπε στην Κλαίρη, όταν πήγε πίσω του.

«Θα βρεις μερικές γυναίκες απ' τον σύλλογο να καθαρίσουν τα πάντα. Είδα ότι έχουν πρόγραμμα βοήθειας...»

«Αυτό είναι για τους κατάκοιτους».

«Κι εσύ κατάκοιτος είσαι. Ψυχικά».

Ο Βαγγέλης το δέχτηκε, σκουπίζοντας τα μάτια του με την τεράστια παλάμη του.

«Και τι άλλο;» είπε στην Κλαίρη.

«Τίποτα».

«Δεν θες να σου μάθω...»

«Δεν νομίζω ότι μπορείς να μου μάθεις τίποτα, κυρ Βαγγέλη», του είπε η Κλαίρη. «Κοίτα να σώσεις τον εαυτό σου, παραπαίεις».

Κι έφυγε περπατώντας αργά. Όταν ήταν αρκετά μακριά χαμογέλασε. Του είχε ρίξει το αγκίστρι, και θα το τσιμπούσε, ήταν σίγουρη.

3) Προπόνηση στη ψαρόβαρκα

Την επομένη το βουνό περπάτησε ως το στούντιο της Κλαίρης. Είδε τον Βαγγέλη ν' ανεβαίνει λαχανιασμένος, δεν βγήκε να τον ξεπροβοδίσει. Δυνάμωσε το ραδιόφωνο, που έπαιζε μια ποπ επιτυχία. Εκείνος στάθηκε στο κατώφλι, κάτι της είπε.

«Θέλετε κάτι;»

«Δέχομαι».

Ήθελε να τον βασανίσει περισσότερο, αλλά τον λυπήθηκε. Συμφώνησαν τους όρους της παράδοσης.

Πρώτον: Θα καθάριζαν το σπίτι του και θα έπαιρνε τα φάρμακα που θα του έδινε.

Δεύτερο: Θα της μάθαινε τάβλι.

Τρίτο: Θα βγαίνανε με τη βάρκα για ψάρεμα.

«Αυτό τι σχέση έχει;»

«Θα σε βοηθήσει με την κατάθλιψη». Δεν τον άφησε να διαμαρτυρηθεί. «Και κάτι ακόμα. Ο Ζήκος μου 'πε ότι έχει μια τεράστια κατάψυξη, άδεια».

«Ναι, έβαζε τα καλαμάρια, παλιά, όταν ψάρευε».

«Θα τη γεμίσουμε εμείς», είπε η Κλαίρη.

«Γιατί;»

«Όταν κερδίσω το χρυσό τάβλι θα κάνουμε ένα τραπέζι που κανείς δεν θα ξεχάσει στα Χλωρονήσια».

Τα μάτια του γέρου γυάλισαν, του άρεσε η ιδέα. Γρήγορα ξανασκοτείνιασε.

«Παίζουν δύσκολοι παίκτες στο τουρνουά. Εγώ πήγαινα είκοσι χρονιές. Μία κέρδισα όλη κι όλη».

Η Κλαίρη τον ακούμπησε στον ώμο.

«Κύριε Βαγγέλη, ζούσαμε σ' ένα δωμάτιο, χωρίς κεντρική θέρμανση.

Τέσσερα αδέρφια. Τον πατέρα μου δεν τον γνώρισα. Δούλευα απ' τα δεκατέσσερα σ' ένα κομμωτήριο. Αλλά είχα τον παππού μου. Μου 'λεγε...
 “Κλαίρη, εμείς φτιάχνουμε τον κόσμο, δεν φτιάχνει ο κόσμος εμάς. Πήγαινε το ως το τέλος. Κάνε αυτό που πιστεύεις σωστό. Μη φοβάσαι. Αλλά να ξέρεις, πρέπει να τα δώσεις όλα”. Τα 'δωσα όλα, πέρασα πρώτη Ιατρική. Σπούδαζα και δούλευα. Τέλειωσα με την καλύτερη βαθμολογία. Και τι μου λες τώρα; Να φοβηθώ μη χάσω στο τάβλι; Δεν φοβάμαι κανένα».

Ο κυρ Βαγγέλης είχε ξεκινήσει να κλαίει, πολύ πριν τελειώσει τον μονόλογό της. Σκούπισε τα μάτια με την ανάστροφη της παλάμης. Βγήκαν έξω. Αρχές Δεκέμβρη, αλλά ήταν σαν άνοιξη. Ένα πουλί έκατσε στον πιο κοντινό θάμνο, κελαηδούσε.

«Θα κερδίσεις», της είπε. «Ό,τι και να γίνει... Θα κερδίσεις».

~~

Από κείνη τη μέρα ξεκίνησε η εκπαίδευση. Είχαν είκοσι μέρες ως τα Χριστούγεννα. Η Κλαίρη πήγαινε απ' το πρωί στον καφεéné κι έπαιζε με όλους. Νικούσε τους πάντες εύκολα. Σπάνια έχανε απ' τον Παττακό, πάντα έχανε απ' τον Βαγγέλη. Το απόγευμα έβγαιναν για ψάρεμα με το γριγράκι. Ό,τι έπιαναν το πετούσαν στην κατάψυξη του Ζήκου.

Κι όλα πήγαιναν καλά, μέχρι που εμφανίστηκε η πρώτη γυναίκα του συλλόγου. Μπήκε στον καφεéné κι άρχισε να βρίζει τον άντρα της, ενώ καυτηρίαζε την γιατρέσσα. Όταν φάνηκε δεύτερη σύζυγος για να σώσει τον σύζυγό της απ' τον βούρκο, η Κλαίρη ρώτησε τι συνέβαινε.

«Τι νομίζουν δηλαδή; Ότι θα τους κλέψω τους άντρες;»

Οι άντρες κοιτάχτηκαν. Ο νεότερος ήταν εβδομήντα χρονών.

Πέρασαν την υπόλοιπη μέρα συζητώντας. Το πρόβλημα ήταν η Μεμβράνη Ώσμωσης, όπως το αποκάλεσε η ίδια η Κλαίρη. Οι άντρες αποδώ, οι γυναίκες αποκεί. Ενδιάμεσα υπήρχε μια μεμβράνη που άφηνε ελάχιστες διόδους επικοινωνίας, τις απαραίτητες. Στην ώσμωση τα υλικά ανταλλάσσουν μόρια, δεν ανακατεύονται. Η εισβολή της Κλαίρης στον καφεéné είχε σπάσει τη μεμβράνη, κι αυτό δεν άρεσε στις γυναίκες, που είχαν βρει την ησυχία τους τόσα χρόνια.

«Για να πω την αλήθεια», έκανε ο Ζήκος, «αν είναι να περνάω όλη μέρα με τη Μαριώ... Ε, δεν γίνεται. Καλύτερα να σκουπίζω το μαγαζί, καλύτερα να σκουπίζω τη θάλασσα».

Κι οι άλλοι συμφώνησαν.

«Και πού πάει ο έρωτας;» τους είπε η Κλαίρη.

«Δεν πάει πουθενά», είπε ο Παττακός. «Αλλάζει. Γίνεται αγάπη, γίνεται συντροφιά, τελικά γίνεται... μια αγκαλιά πριν τον θάνατο».

«Είσαι και ποιητής, ρε Παττακέ», του είπε ο Ζήκος και γέλασαν.

«Θα παίζουμε τώρα ή θα μιλάμε;»

«Μου αρέσει που μιλάμε», είπε η Κλαίρη στον κυρ Βαγγέλη.

Έκλεισε το τάβλι. Παρήγγειλε ρακόμελο και ζήτησε να της πουν ιστορίες. Μια γυναίκα του συλλόγου έκατσε λίγο αργότερα στην πόρτα, τους παρακολούθησε για λίγο, κι έφυγε βρίζοντας.

Την επομένη η Κλαίρη πέρασε απ' τον σύλλογο. Πέντε γυναίκες ήταν εκεί, έπλεκαν βελονάκι. Έκανε μια βόλτα θαύμασε τα εργόχειρα, υφαντά του αργαλειού, πλεκτά και σεμεδάκια. Στην άλλη μεριά είχαν στον πάγκο το περίφημο γλυκό του κουταλιού, ντοματίνι άνυδρο με κάπαρη, γλυκόπικρο. Αγόρασε δυο σεμεδάκια, τρία βάζα γλυκό κι έφυγε. Ρώτησε τον Βαγγέλη ποια ήταν η αρχηγός των γυναικών. Εκείνος δεν το σκέφτηκε πολύ, η Αργυρώ. Ό,τι έλεγε αυτή έκαναν οι άλλες.

Πήγε γραμμή στο σπίτι της. Δεν την υποδέχτηκε μ' ανοιχτές αγκάλες.

«Θέλω τη βοήθεια σου», της είπε απ' την πόρτα.

«Τη δική μου;»

«Των γυναικών του νησιού».

«Μπα, δεν σου φτάνουν οι άντρες;»

«Οι άντρες είναι χαζοί».

«Πάλι καλά που το κατάλαβες νωρίς. Για έμπα να μάθουμε τι γυρεύεις».

Το πρόβλημα ήταν ότι δεν ήξερε τι ήθελε, τι να τους ζητήσει. Τη συνταγή για το γλυκό του κουταλιού; Δεν θα έπειθε. Περπάτησε αργά μέσα στο σπίτι. Δεν υπήρχε ούτε κόκκος σκόνης, όλα έλαμπαν απ' την παστράδα, το ακριβώς αντίθετο απ' το σπίτι του κυρ Βαγγέλη.

Έκατσε στο τραπέζι και παρατήρησε τον χώρο, όσο η Αργυρώ έψηγε ελληνικό καφέ. Φωτογραφίες στους τοίχους, από εκείνες τις αρχαίες σχεδόν, τόσο σέπια. Ένας άντρας με μόρτικο μουστάκι καθόταν σε καρέκλα, η γυναίκα όρθια πίσω του. Παραδίπλα πιο σύγχρονη φωτογραφία, η Αργυρώ νύφη. Ο γαμπρός είχε αθώο βλέμμα, γαλάζια μεγάλα μάτια, σαν κουτάβι κοιτούσε. Στην επόμενη φωτογραφία πορτρέτο του ίδιου, λίγο πιο μεγάλος. Το καντηλάκι έκαιγε μπροστά του. Ήταν χήρα.

Δίπλα το εικονοστάσι, ένα αριστούργημα λαϊκής ξυλογλυπτικής. Εικόνες άφθονες εκεί μέσα, Παναγιές, Χριστοί, παλιοί άγιοι, αλλά κι ο άγιος Παΐσιος. Το σκέφτηκε για μια στιγμή να πατήσει στο θρησκευτικό της ένστικτο. Μπορούσε να της ζητήσει να προσευχηθούν οι γυναίκες γι' αυτήν, για να κερδίσει στο τουρνουά.

Κι ήταν έτοιμη να μιλήσει, όταν πρόσεξε κάτι άλλο. Σε μια γωνία στο εικονοστάσι, μπροστά απ' την εικόνα του αγίου Κυπριανού, ήταν ένα κουκλάκι δεμένο με πολλές κλωστές. Ακριβώς δίπλα δυο άσπρα αντικείμενα. Τ'

αναγνώρισε εύκολα, ήταν οστά πτηνού ή μήπως νυχτερίδας; Το κοκαλάκι της νυχτερίδας; Ένα φιαλίδιο κλεισμένο με κερί κι ένα σκουριασμένο καρφί· η Αργυρώ πίστευε στη μαγεία.

Οι παλιοί, όπως και η γιαγιά της, είχαν τη χριστιανική θρησκεία δεμένη με τα παγανιστικά που προηγήθηκαν. Ξεμάτιασμα και βασκανία, βοτάνια για σερνικά παιδιά, κατάδεσμοι και κατάρες. Είχε βρει τι θα ζητούσε.

Η Αργυρώ σέρβιρε τους καφέδες με παξιμάδια, κι έκατσε βαριά στην απέναντι καρέκλα. Φύσηξε τον καφέ, ρούφηξε με θόρυβο. Η Κλαίρη τράβηξε το φλιτζάνι κοντά της – της το 'χε αφήσει επίτηδες μακριά. Έπιασε ένα παξιμάδι, αλλά πριν το βουτήξει έκανε τον σταυρό της. Είδε το μάτι της οικοδέσποινας ν' απορεί. Είναι θρήσκα η γιατρίνα;

«Και πού είσαι ακόμα;» σκέφτηκε η Κλαίρη κι ήπια μια γουλιά ρουφηχτή.

Έκανε ότι δυσκολευόταν να μιλήσει, για να φανεί ότι ήταν μπερδεμένη.

«Κυρία Αργυρώ, δεν ξέρω σε ποιον να τα πω, οι άντρες δεν είναι για τέτοια, η μάνα μου έχει πεθάνει...» Μεγάλη παύση. «Κυρία Αργυρώ, μου 'χουν κάνει μάγια».

Η Αργυρώ ανακάθισε.

«Ποιος; Εδώ στο νησί; Δεν μπορεί, εδώ είμαστε όλοι χριστιανοί. Πού ήσουν πριν;»

Η Κλαίρη γελούσε μέσα της. Η Αργυρώ ούτε μια στιγμή δεν είχε αμφισβητήσει την μαγική επιρροή, το θέμα της ήταν από πού είχε προέλθει. Καινούρια ιδέα της ήρθε. Ήξερε ότι σ' αυτά τα μικρά μέρη υπήρχε πολύ έντονο το αίσθημα του τοπικισμού. Ο πιο μεγάλος εχθρός σου είναι πάντα ο πιο κοντινός.

«Εμείνα για λίγο καιρό στη Νάξο».

«Το 'ξερα!» φώναξε η Αργυρώ και χτύπησε την παλάμη της στο τραπέζι.

«Αυτοί οι Αξιώτες...» Δάγκωσε τη γροθιά της. «Άχτι τους έχω, άχτι. Για πες».

«Τι να πω;»

«Τι νιώθεις;»

Ποια είναι τα συμπτώματα της μαγείας; Θα χρησιμοποιούσε όσα είχε μάθει στην ψυχοπαθολογία.

«Δεν μπορώ να κοιμηθώ. Νυστάζω, αλλά πέφτω στο κρεβάτι κι είναι σαν να 'χει καρφίτσες στο στρώμα».

«Το 'ψαξες το στρώμα;»

«Ναι, δέκα φορές. Δεν έχει τίποτα».

«Άλλο, τι άλλο;»

«Ακούω φωνές. Γυρίζω... και δεν είναι κανένας».

«Τι σου λένε οι φωνές;»

«Μην το κάνεις».

«Τι να μην κάνεις;» είπε η Αργυρώ. Φαινόταν λιγάκι δύσπιστη. Δεν την είχε ψήσει καλά ακόμα.

«Κι η περίοδος μου», είπε η Κλαίρη.

«Δεν σου 'ρχεται;»

«Μου έρχεται από λίγο, κάθε... Κυριακή».

«Απαπά, τι σκοτεινιές είναι αυτές που σου ρίξανε, κορίτσι μου;»

Τα μάγια τα φοβόντουσαν, αλλά ο διάβολος ήταν κάτι παραπάνω.

«Κάθε Κυριακή που σηκώνομαι να έρθω στη λειτουργία μυρίζει κάτι, βρομάει σαν...»

«Κλούβιο αβγό;»

«Ναι, έτσι, θειάφι, κλούβιο αβγό».

«Ο Οξαποδώ», είπε η Αργυρώ κι έκανε τον σταυρό της.

Σταυρώθηκε κι η Κλαίρη, ενώ σκεφτόταν ότι το είχε παρακάνει. Στο τέλος θα τη βγάζανε δαιμονισμένη.

«Μου 'ρχεται περίοδος, λίγο. Πονάω. Ξαπλώνω και μόλις με παίρνει ο ύπνος πάντα βλέπω το ίδιο όνειρο».

«Τι βλέπεις; Τι;»

Η Αργυρώ ήταν έτοιμη να κάνει εκείνο το περίφημο “άλμα πίστης” και να πέσει στον γκρεμό. Χρειαζόταν μια δυνατή σπρωξιά. Η Κλαίρη θυμήθηκε τα μαθήματα υποκριτικής που είχε κάνει στο πανεπιστήμιο. Η δασκάλα ήταν της Μεθόδου. Τους έλεγε πως όταν ήθελαν να εκφράσουν ένα συναίσθημα σωστά δεν θα έπρεπε να υποκρίνονται, αλλά να το νιώσουν στ’ αλήθεια. Έπρεπε να θυμηθούν μια στιγμή στη ζωή τους που είχαν νιώσει έντονα φόβο, έκπληξη, αηδία και να τη ξαναζήσουν.

Θυμήθηκε το πρώτο της σκυλί, τον Κούκλο. Όταν ήταν δύο χρονών του έβγαλε για λίγο το λουρί στη βόλτα. Ο Κούκλος ήταν ένα άσπρο ημίαιμο και το είχαν βρει στο δρόμο –εκεί και τέλειωσε. Κυνήγησε μια γάτα, ένα βανάκι πέρασε από πάνω του. Από άσπρος είχε γίνει κόκκινος. Τουλάχιστον πέθανε ακαριαία. Η Κλαίρη θυμήθηκε τη στιγμή του δυστυχήματος και ξεκίνησε να κλαίει με λυγμούς. Της άξιζε ένα Όσκαρ.

«Βλέπω την Πορτάρα. Μετά ένα τάβλι. Μετά έναν άντρα κι άλλον άντρα κι άλλον άντρα και λένε... Ήρθε η γριά απ’ την πόλη κι έφερε τον χάσι χάσι, η γυναίκα θα το χάσει...» Τα ματάκια του Κούκλου. Περισσότερο κλάμα. «Κι οι άντρες απ’ τη Νάξο όλοι μαζεύονται και μου λένε, η γυναίκα θα το χάσει».

Μια στιγμή αβεβαιότητας. Μήπως το ‘χε παρατραβήξει; Η Αργυρώ ακροβατούσε στην άκρη του γκρεμού, αλλά ισορροπούσε πάνω σ’ ένα βλέφαρο αγγέλου, ήθελε ένα φύσημα. Η Κλαίρη της το ‘δωσε.

«Τι κακό έκανα; Πειράζει που ’μαι γυναίκα;»

Η Αργυρώ πετάχτηκε πάνω, ενσαρκωμένη θεά Αθηνά, πάνοπλη.

«Θα τους λιανίσουμε τους άντρες! Θα τους λιανίσουμε τους Αξιώτες!»

~~

Έτσι για πρώτη φορά στο νησί υπήρξε ομόνοια. Είχαν έναν κοινό εχθρό, έναν κοινό σκοπό: Η Κλαίρη έπρεπε να νικήσει στο τουρνουά.

Οι άντρες έπαιζαν τάβλι μαζί της, σιμουλτανέ. Έστηναν είκοσι τάβλια στα τραπέζια. Έπαιζε ο πρώτος, απαντούσε η Κλαίρη, πήγαινε στον επόμενο. Σαν τέλειωνε η σειρά άρχιζε απ’ τον πρώτο. Αυτούς τους νικούσε όλους. Με τον

Παττακό η νίκη ήταν σχεδόν βέβαιη. Αλλά τον κυρ Βαγγέλη δεν είχε καταφέρει να τον νικήσει ακόμα, κι όλοι απογοητεύονταν.

Απογεύματα πήγαινε στο σύλλογο των γυναικών. Της έδιναν να πίνει αφεψήματα δυναμωτικά, τη λιβάνιζαν, την ψέκαζαν με φίλτρα. Της άρεσε κι αυτό τελικά. Έμαθε να πλέκει και βελονάκι, το βρήκε πολύ χαλαρωτικό, σαν διαλογισμό. Περνούσε ώρες με τις γυναίκες να σχολιάζουν τους άντρες τους, λέγοντας περισσότερα πιπεράτα απ' όσα ακουγόταν στο καφενείο. Ήταν ένας άλλος κόσμος, μύριζε κολόνια Μυρτώ.

Τις Κυριακές πήγαινε στην εκκλησία. Παπά δεν είχε το νησί, ερχόταν απ' αλλού. Κι η εκκλησία ήταν μικρή, με το ζόρι χωρούσαν οι μισοί μέσα – οι υπόλοιποι στέκονταν απέξω να καπνίζουν. Τις αγιογραφίες τις είχε κάνει κάποιος ντόπιος. Δεν ήταν τόσο αυστηρές. Είχαν πάρει κάτι οι άγιοι απ' το φως και τον αέρα των Κυκλάδων, σαν να ήταν έτοιμοι να χορέψουν μπάλο. Ήταν μια ωραία λειτουργία, έκανε και τον σταυρό της στο τέλος, χωρίς να κοροϊδεύει. Θα της άρεσε μια τέτοια μικρή θρησκεία, όπου οι άγιοι θα χόρευαν ανάμεσα στους πιστούς.

Ένα απόγευμα την πήρε τηλέφωνο κι ο Άγης, ο παλιός γιατρός. Τη ρώτησε πώς της φαίνεται η Γλαύκα.

«Την αγάπησα», του είπε η Κλαίρη.

Κι αυτό δεν ήταν μέρος του ρόλου.

~~~~

Οι μέρες του τουρνουά πλησίαζαν, στόλισαν χριστουγεννιάτικα, η κατάψυξη γέμιζε ψάρια και θαλασσινά, τόσο που άρχισαν να βάζουν στα ψυγεία των σπιτιών. Οι γυναίκες το 'χαν πάρει κατάκαρδα πια, και δεν υπάρχει τίποτα πιο δυνατό από μια γυναίκα που πιστεύει σε κάτι.

Όμως η Κλαίρη δεν είχε καταφέρει ακόμα να νικήσει τον κυρ Βαγγέλη. Κι ενώ έπαιζαν στον καφενέ, ενώ όλοι το έβλεπαν, κανείς δεν μιλούσε γι' αυτό. Προτελευταίο βράδυ πήγε στο σπίτι του δάσκαλου. Δεν μπόρεσε να το βρει, παρότι περπάτησε τον μόνο δρόμο. Γύρισε πίσω, κατάλαβε γιατί δεν το αναγνώρισε. Το είχαν βάψει όλο άσπρο ξανά, με πράσινα παντζούρια και πόρτα. Την υποδέχτηκε ο κυρ Βαγγέλης, αρωματισμένος και σιδερωμένος. Οι γυναίκες είχαν βάλει το χέρι τους και στη διακόσμηση. Παντού υπήρχαν σεμεδάκια, μαξιλάρια πλεκτά, σταυροί, κουκλάκια χειροποίητα και μερικές ακουαρέλες απ' το τμήμα ζωγραφικής του συλλόγου.

«Μου αρέσει», είπε ο Βαγγέλης. Γελούσαν και τα μουστάκια του.

«Τι συμβαίνει; Σου αρέσει και κάποια απ' το σύλλογο;»

«Γεροντοέρωτες, τι ψάχνεις;» είπε εκείνος κι έφυγε βιαστικά για την κουζίνα. Η φωνή του είχε ανθίσει, ακουγότανε σαν φλοίσβος το καλοκαίρι. Γύρισε με δυο ποτηράκια ρακί και το τάβλι.

«Είναι κάτι που δεν σου 'χω δείξει», της είπε. «Δεν είναι μαγεία, δεν είναι κλέψιμο, είναι τέχνη».

Στήσανε το τάβλι. Της είπε να βάλουνε τα πούλια μέσα, όπως να 'ναι, δεν είχε σημασία. Έπιασε τα ζάρια. Τα ακούμπησε στο ταμπλό, να δείχνουν άσσους. Τα 'πιασε με αντίχειρα και μέσο, τα 'βαλε στην παλάμη, τα φύσηξε.

«Το φύσημα το κάνουμε για να νομίζουνε ότι είναι τυχαίο», είπε ο Βαγγέλης. «Τα κουνάμε εφτά φορές και τ' αφήνουμε να κυλήσουν στον ανοιχτό χώρο του ταμπλό, να μη βρουν σε πούλια».

Άφησε τα ζάρια να κυλήσουν· εξάρες. Πριν προλάβει να πει τίποτα η Κλαίρη, τα ξαναπήρε. Τα έστησε όπως πριν, έκανε την ίδια τελετουργία, τα έριξε· εξάρες.

«Ελα, δεν γίνεται αυτό», είπε η Κλαίρη. Τα πήρε και τα εξέτασε, ήταν κανονικά ζάρια. Τα έριξε κι εκείνη, έβγαλε τέσσερα και δύο. Τα ξανάριξε. Δυάρες.

«Για κάντο πάλι, κύριε μάγε».

Ο κυρ Βαγγέλης τα 'πιασε, έκανε την τελετουργία, τα 'ριξε· εξάρες.

«Σκατά! Τι 'ν' αυτό; Ταχυδακτυλουργία;»

«Είναι κάτι πιο βαθύ».

«Κι εγώ πρέπει να μάθω το κάτι πιο βαθύ σε μια νύχτα;»

«Έτσι μου το έκανε κι εμένα ο δάσκαλος μου. Έτσι θα ξέρεις αν είσαι άξια». Της έδωσε τα ζάρια. «Μόνο αν βγάλεις τρεις φορές συνεχόμενες εξάρες, μόνο τότε...» Πήρε το σακάκι του και πήγε στην πόρτα. «Ρίξε όσες ώρες θες. Κοιμήσου εδώ. Εγώ θα πλαγιάσω... αλλού».

Το χαμόγελό του ήταν η μεγαλύτερη ανταμοιβή για την Κλαίρη. Η δεύτερη μεγαλύτερη, γιατί είχε κι ένα τουρνουά να κερδίσει.

Έριξε τα ζάρια με τον τρόπο που της έδειξε· ντόρτια. Συνέχισε να κάνει το ίδιο μέχρι το ξημέρωμα. Είχε καταφέρει μόνο δύο συνεχόμενες, ποτέ τρεις. Την πήρε ο ύπνος καθώς ο ήλιος ανέτελλε απ' τη θάλασσα.

~~

Την ξύπνησε χτύπημα στην πόρτα. Σκούπισε τα σάλια της, σηκώθηκε, άνοιξε. Ο Βαγγέλης, ίδιος ο Νυμφίος.

«Ίσα που προλαβαίνεις τον Σκοπελίτη για τη Νάξο».

«Τα ρούχα μου».

«Σου 'χουνε φτιάξει βαλίτσα οι γυναίκες. Σε περιμένουν στη σκάλα».

«Δεν θα 'ρθεις μαζί;»

«Δικός σου αγώνας είναι. Κοίτα!» Της έδειξε το ταμπλό. Είχε βγάλει εξάρες. «Τα κατάφερες, κόρη μου, τα κατάφερες».

Σκούπισε τα μάτια του με την ανάστροφη της παλάμης.

Η Κλαίρη παρατήρησε τα ζάρια. Εξάρες ήταν, αλλά πόσες φορές είχε βγάλει; Από τη θάλασσα ακούστηκε η κόρνα του Σκοπελίτη, του πλοίου της άγονης γραμμής.

«Σίγουρα δεν θα 'ρθεις;»

«Δεν μπορώ, στο 'πα».

Τον πλησίασε και τον φίλησε στο μάγουλο. Δεν μύριζε ιδρωτίλα και τσίπουρο, όπως παλιά. Ήταν φρεσκοξυρισμένος, άφτερ σείβ με άρωμα ασφόμελου.

«Θα γυρίσω με τη νίκη», είπε κι έφυγε τρέχοντας για τη σκάλα.

Κοίταξε μια φορά πίσω. Ο κυρ Βαγγέλης, ίδιος γαμπρός στο φρεσκοβαμμένο σπίτι του, της κουνούσε το μαντίλι.

4) Μέχρι τη νίκη

Το τουρνουά θα γινόταν στην αίθουσα συνεδριάσεων του νέου δημαρχείου. Ο Παττακός είχε πάει μαζί της, να τη συστήσει, να μάθει ποιοι θα ήταν αντίπαλοι, να της εξηγήσει.

Είχαν στήσει τα τάβλια στα τραπεζάκια. Υπήρχαν 64 διαγωνιζόμενοι, που θα έπαιζαν ανά δύο. Όποιος κέρδιζε πήγαινε στον επόμενο γύρο. Τα ζευγάρια θα έβγαιναν με κλήρωση. Οι αντίπαλοι θα έριχναν ζάρια. Όποιος κέρδιζε αποφάσιζε τι παιχνίδι θα παίζανε. Εκεί έπρεπε να ξέρεις ποιος είναι ο αντίπαλός σου, πόσο καλός ήταν. Οι Πόρτες έχουν το μικρότερο ποσοστό τύχης, με λίγο πιο τυχερό το Πλακωτό. Το Φεύγα έχει τον μεγαλύτερο παράγοντα τύχης, ενώ το Γκιούλ είναι καθαρά τυχερό παιχνίδι και όχι τεχνικό. Αν αντιμετώπιζες κάποιον ανώτερο τεχνικά κι είχες το δικαίωμα να διαλέξεις παιχνίδι, έπαιρνες το Γκιούλ, μήπως και σ' ευνοήσει η τύχη.

Είχε μαζευτεί πολύς κόσμος στη συνέντευξη τύπου, πριν κυλήσουν τα ζάρια. Ήταν ευκαιρία να προωθήσουν τα ναξιωτικά προϊόντα. Χρυσός χορηγός ήταν η Γραβιέρα Νάξου. Ένα κανάλι απ' την Αθήνα είχε στείλει το βανάκι του, για να το δείξουν στις βραδινές ειδήσεις.

Ο Παττακός είπε στην Κλαίρη να περιμένει. Θα πήγαινε να κάνει μια αναγνωριστική βόλτα, να μάθει ποιοι ήταν αντίπαλοι. Γύρισε αναστατωμένος.

«Δύσκολα τα πράγματα... Είναι όλοι γνωστοί διεκδικητές, ο Συρίγος, ο Γλέζος, ο Δόγκας... κι ο πρωταθλητής, ο Παπαδόπουλος. Απλή συνωνυμία, καμία σχέση με την επανάσταση».

«Και πού είναι το πρόβλημα; Δεν το ξέραμε γι' αυτούς;»

«Αυτούς τους ξέρω, δεν τους φοβάμαι. Αλλά η Σύρος...»

Η ομάδα της Σύρου είχε κατεβάσει νέο διεκδικητή. Της τον έδειξε. Ήταν ένας έφηβος. Φορούσε κίτρινες γαλότσες, μεγάλα μαύρα γυαλιά, μαλλί κολλημένο, σαν να τον είχε γλείψει αγελάδα. Φαινόταν παράξενος.

«Βγήκε πανελλήνιος πρωταθλητής στο σκάκι».

«Αυτός εδώ ο πιτσιρικάς;»

«Και πέμπτος στον κόσμο. Έχει σαρώσει όλους τους μαθηματικούς διαγωνισμούς, αλλά... δεν μπορεί να δέσει τα κορδόνια του».

«Γι' αυτό φοράει γαλότσες... Θα είναι σαβάντ».

Τους savant παλιότερα τους έλεγαν idiot savant, που σημαίνει “ηλίθιοι σοφοί”. Είναι άνθρωποι στο φάσμα του αυτισμού, άλλοι πιο λειτουργικοί, άλλοι λιγότερο, με ικανότητες υπολογιστικές που ξεπερνούν τους καλύτερους ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Η πιο γνωστή περίπτωση savant είναι ο “Άνθρωπος

της Βροχής”. Ο Κιμ Πέεκ μπορούσε να διαβάσει –και να απομνημονεύσει- μια διπλή σελίδα βιβλίου σε οκτώ δευτερόλεπτα. Διάβαζε ταυτόχρονα την αριστερή σελίδα με το αριστερό μάτι και τη δεξιά με το δεξί. Είχε αποστηθίσει 12.000 τόμους. Και στα μαθηματικά ήταν το ίδιο συγκλονιστικός.

Όταν τ’ άκουσε αυτά ο Παττακός παραξενεύτηκε.

«Και τι σχέση έχουν αυτά με το τάβλι;»

«Θα δούμε σε λίγο».

Έγινε η κλήρωση, της έτυχε δύσκολος αντίπαλος απ’ την αρχή. Ένας γέροντας απ’ την Απείρανθο, που είχε πολεμήσει τους Ναζί και συνέχιζε να στέκεται όρθιος σαν κυπαρίσσι.

Ο Γλέζος γέλασε σαν είδε την αντίπαλό του.

«Εσένα έστειλε ο Βάγγος;»

«Εμένα».

«Ξέρεις ότι εγώ του πήρα το πρωτάθλημα, ε; Ήταν το χίλια εννιακόσια εξήντα...»

«Θα στο πάρω πίσω. Ρίξε!»

Ο Βαγγέλης της είχε πει να μιλάει σε όλους στον ενικό. Δεν ταίριαζαν οι ευγένειες εκεί μέσα.

Ρίξανε ζάρια για να δουν ποιος θα διαλέξει παιχνίδι. Κέρδισε η Κλαίρη.

«Κατάλαβα», έκανε ο Γλέζος. «Γκιούλ θα παίξω με την παιδούλα».

«Δεν νομίζω. Πάμε για Πόρτες... γέρο».

Ήταν δύσκολο παιχνίδι, ο Γλέζος ήταν σπουδαίος πραγματικά, αλλά δεν ήταν τόσο καλός όσο ο δάσκαλός της – και δεν ήταν καλύτερος απ’ την Κλαίρη. Παίχτηκε στις τελευταίες τρεις ζαριές, αλλά ήταν η παιδούλα που νίκησε. Ο Γλέζος σηκώθηκε, ακούμπησε τη γροθιά στο στήθος, παραδέχτηκε την ήττα του.

Ο επόμενος αντίπαλος ήταν ένας μεσήλικας απ’ τη Θηρασιά. Πράγματι, όπως το είχε πει στην Αργυρώ, ήταν όλοι άντρες κι η Κλαίρη η μοναδική γυναίκα. Ρώτησε τον Παττακό πώς τα είχε πάει ο σαβάντ.

«Σάρωσε! Δεν έχω ξαναδεί άνθρωπο να σκέφτεται τόσο γρήγορα. Δεν μετρούσε τίποτα ή φαινόταν να μη μετράει. Μόλις έπεφταν τα ζάρια κουνούσε τα πiónια. Αν παίζαμε σκάκι...»

«Δεν είναι σκάκι. Το τάβλι είναι όπως η ζωή». Το είχε ακούσει να το λέει ο κυρ Βαγγέλης. «Δεν κερδίζει πάντα ο εξυπνότερος».

«Αυτό είναι σίγουρος», είπε ο Παττακός, που μάλλον σκεφτόταν τα πολιτικά του είδωλα.

Το δεύτερο παιχνίδι ήταν πολύ πιο εύκολο για την Κλαίρη. Ο μεσήλικας την υποτίμησε, επειδή ήταν γυναίκα και νέα. Μέχρι να καταλάβει ότι έπαιζε με ισχυρό ανταγωνιστή, είχε φάει ένα εξάπορτο στα μούτρα, κι έμεινε άπραγος να βλέπει τη Ζοζεφίνα να προελαύνει στο Ρωσικό Μέτωπο.

Μαθεύτηκε σύντομα. Η διεκδικήτρια απ’ τα Χλωρονήσια ήταν μαθήτρια του Βάγγου κι ήταν καλή. Κι ήταν γιατρός. Αυτή η πληροφορία άρεσε στον

δημοσιογράφο. Μια γυναίκα, γιατρός, να παίζει τάβλι. Καλό θέμα για την τηλεόραση. Η κάμερα την ακολουθούσε.

Μετά τον τρίτο αγώνα, που κέρδισε λιγάκι πιο δύσκολα, έγινε διάλλειμα για φαΐ. Είχαν μπει στους προημιτελικούς, οκτώ αντίπαλοι.

«Πώς τα πήγε ο σαβάντ;» ρώτησε τον Παττακό, ενώ έτρωγαν λουκουμάδες στο Ραντεβού.

«Πολύ τον φοβάμαι. Δεν μοιάζει με άνθρωπο, παίζει σαν ρομπότ. Είχε αντίπαλο ένα μαυροπουκαμισά, δυο μέτρα, βαρούσε τα πούλια σαν να 'κοβε δέντρα. Τον ξέρω τον Πολάκη, όλο τέτοιες παλικαριές κάνει να τρομάζει τους αντιπάλους του. Ο Σάντο δεν ένιωθε τίποτα, καμία αντίδραση φόβου, μόνο έπαιζε».

«Ο ποιος; Σάντου;»

«Σάντο, έτσι θέλει να τον λένε. Νομίζει ότι είναι άγιος; Πιάστο το αυγό και κούρεφτο».

Επέστρεψαν στο δημαρχείο για να συνεχίσουν. Απ' τον επόμενο παραλίγο να χάσει η Κλαίρη. Δεν ήταν συγκεντρωμένη, σκεφτόταν τον Σάντο. Ευτυχώς ήταν εκεί ο Παττακός, της πήγε ένα μπουκάλι νερό και της ψιθύρισε: «Θα σε φάει ο Βαγγέλης αν χάσεις απ' αυτόν». Ξύπνησε, επανήλθε στο παιχνίδι και κέρδισε με μια ωραία ανατροπή.

Ο δημοσιογράφος είχε ξεχωρίσει τα πιο ενδιαφέροντα πρόσωπα· η γιατρός και ο weirdow. Είπε στον καμεραμάν να τραβάει μόνο αυτούς.

Ημιτελικός κι είχαν στήσει τα τραπέζια δίπλα δίπλα. Ο Σάντος έπαιζε με τον πρωταθλητή, η Κλαίρη μ' έναν σχετικά νέο, έναν σαραντάρη που της έκανε καμάκι. Στον τοίχο πρόβαλαν τα δυο ταμπλό, ώστε να βλέπουν όλοι τις κινήσεις. Η Κλαίρη διάλεξε παιχνίδι και πάλι. Πήρε πλακωτό, ήθελε να εξουδετερώσει νωρίς τον αντίπαλό της, για να μπορεί να βλέπει πώς έπαιζε ο άλλος, ο Σάντος. Πρόσεξε αυτό που της είχε πει ο Παττακός. Ο σαβάντ δεν σκεφτόταν τι θα παίξει αφού έβλεπε τα ζάρια. Μόλις τέλειωνε ο αντίπαλος του, μουρμούριζε λιγάκι, σαν να δούλευε ο σκληρός του δίσκος. Φαινόταν να υπολογίζει όλες τις πιθανές κινήσεις στο μυαλό του, με όλες τις πιθανές ζαριές. Έριχνε κι ήξερε ήδη το καλύτερο δυνατό για κάθε συνδυασμό. Η Κλαίρη τρόμαξε. Πώς θα μπορούσε να νικήσει μια τέτοια μηχανή;

Τότε θυμήθηκε κάτι που της είχε πει ο δάσκαλός της. Στο στρατό τον είχαν στο Πυροβολικό. Εκεί τους εξήγησαν ότι η πρόβλεψη της παραβολικής τροχιάς ενός βλήματος ήταν σχεδόν αδύνατη. Χρειαζόταν ανώτερα μαθηματικά, που οι φαντάροι κι οι караβανάδες δεν θα καταλάβαιναν ποτέ.

«Κι όμως...» της είχε πει ο Βαγγέλης.

Η Κλαίρη αφαιρέθηκε. Θυμήθηκε τη σκηνή. Κάθονταν στο λιακωτό και τρώγανε αφρόψαρα.

«Το μυαλό μας είναι πιο έξυπνο από μας».

«Γιατί το λες αυτό;»

«Για να υπολογίσεις την παραβολή της απίστευτες γνώσεις, έτσι μας είπαν. Κοίτα τη Γοργόνα».

Ψιμίρισε στη γάτα του, μια μαύρη κιτρινομάτα. Της πέταξε έναν γάβρο, σαν να εκσφενδόνιζε βλήμα. Η Γοργόνα πετάχτηκε κι έπιασε το ψάρι στη μέση της τροχιάς.

«Οι γάτες ξέρουν ανώτερα μαθηματικά; Τότε πώς ήξερε πού θα βρίσκεται το ψάρι;»

«Εσύ έπρεπε να 'χεις σπουδάσει», του είπε Κλαίρη, πολύ σοβαρά.

«Καλά έζησα και χωρίς».

«Θα είχε γίνει σπουδαίος».

«Λάθε βιώσας, πριγκηπέσα, λάθος βιώσας».

Ο διαιτητής την ακούμπησε, της είπε ότι είχε εξαντλήσει το όριο, έπρεπε να ρίξει τα ζάρια. Το έκανε, αλλά κοίταξε δίπλα, τον Σάντο. Είχε τσακίσει τον αντίπαλο του ήδη, το πήγαινε για διπλό, αλλά το πρόσωπο του ήταν ανέκφραστο – φορούσε και τα μαύρα γυαλιά.

«Καλύτερα να πάει στο πόκερ», σκέφτηκε η Κλαίρη. «Να βγάλει και χρήμα».

«Ει, ομορφούλα τι συμβαίνει; Ερωτευμένη είσαι;» της είπε ο αντίπαλός της, που την περίμενε να παίξει.

«Μόνο γι' αυτό που είπες... Θα στο πάρω διπλό».

Έπεσε πάνω του σαν καταγίδα. Το έκανε γιατί δεν γούσταρε το βλέμμα του, αλλά και γιατί ήθελε να δείξει στον Σάντο ότι ήταν εξίσου δυνατή. Σε λίγα λεπτά είχαν καθαρίσει κι οι δύο την παρτίδα τους.

Στους παλιούς δεν άρεσε αυτό. Ακούστηκε κάποιος να λέει, δυνατά για ν' ακουστεί...

«Ηρθαν τα πιτσιρίκια να διώξουν τους παλιούς».

«Τόπο στα νιάτα!» φώναξε ο Παττακός.

«Άντε ρε, φασίστα!»

Κι έτσι ξεκίνησαν για λίγη ώρα ταραχές στο μέγαρο.

Η Κλαίρη δεν τους έδινε σημασία. Κοιτούσε τον επόμενο αντίπαλο. Εκείνος έκανε κάτι στο πρόσωπό του, που έμοιαζε σαν να προσπαθούσε να χαμογελάσει, αλλά να μην ήξερε πώς γίνεται. Τόση οπτική επαφή μπορούσε ν' αντέξει.

Έβγαλε τα γυαλιά του να τα καθαρίσει. Η Κλαίρη πρόσεξε ότι είχε στραβισμική αμβλυωπία, με εσοτροπία. Είναι κάτι που δημιουργείται στα παιδιά όταν δεν έχουν την κατάλληλη ιατρική περίθαλψη, από νωρίς, για τον στραβισμό. Το παιδί για ν' αποφύγει τις οπτικές διαταραχές που προκαλεί ο στραβισμός, στρέφει το ένα μάτι προς τα μέσα, να μη βλέπει, ώστε να μείνει μία εικόνα.

Όμως αυτό συμβαίνει σπάνια, σε παραμελημένα παιδιά, σε φτωχά παιδιά. Έβαλε τον Παττακό να ρωτήσει· είχε διαγνώσει σωστά. Ο Σάντος ήταν το παιδί μιας γυναίκας με ψυχολογικά και διανοητικά προβλήματα. Ζούσαν στον δρόμο, ζητιάνευαν. Το παιδί δεν είχε πάει σχολείο, δεν είχε πάει σε γιατρό, μέχρι τα δώδεκα. Τότε βρέθηκε ένας καλός άνθρωπος που τους έβαλε στο σπίτι του, τους φρόντισε, έστειλε τον Σάντο σε σχολείο ειδικής αγωγής. Εκεί ανακάλυψαν ότι ο

μικρός ήταν μεγαλοφυής – με τον τρόπο του. Με τη βοήθεια του πυγμαλίωνα αναδείχτηκαν τα ταλέντα του· χρειάζονται χρήματα, όταν δεν υπάρχουν κοινωνικές δομές. Τέσσερα χρόνια μετά όλοι μιλούσαν για το παιδί θαύμα, που είχε IQ υψηλότερο απ’ τον Αϊνστάιν – αλλά δεν ήξερε να δένει τα κορδόνια του.

Καθώς πήγαιναν για τον τελικό η Κλαίρη σκεφτόταν αυτά που της είχε πει ο Βαγγέλης για τον υπολογισμό της παραβολής. Όπως φαινόταν ο Σάντος είχε έναν εγκέφαλο πέρα απ’ τα φυσιολογικά. Αν έπαιζαν μόνο ένα παιχνίδι, μπορούσε να ελπίζει στην τύχη και μόνο. Αλλά στον τελικό θα έπαιζαν και τα τέσσερα. Κι αυτό μείωνε τις πιθανότητες. Κατάλαβε ότι φοβόταν, κι αυτό ήταν κάτι που δεν ήθελε ποτέ να συμβαίνει.

Προτού μπει στην αίθουσα του τελικού κοιτάχτηκε στον καθρέφτη.

«Αν αυτός έχει IQ μεγαλύτερο απ’ τον Αϊνστάιν, εσύ έχεις για πρότυπο την Κιουρί. Και θυμήσου! Η Κιουρί πήρε δύο Νόμπελ! Fuck you Albert!»

~~{ }~~

Έκατσε απέναντι στον Σάντο, του έδωσε το χέρι. Εκείνος ξαφνιασθηκε, έβγαλε να σκουπίσει τα γυαλιά του.

«Γιατί σε λένε Σάντο;» τον ρώτησε η Κλαίρη.

«Δεν με λένε Σάντο, έτσι με λένε οι άλλοι», είπε ο Σάντος, με μια φωνή που ήταν σαν μικρού παιδιού, ή σαν καρτούν. «Με λένε Σάντοου. Το πήρα απ’ τον ήρωα ενός βιβλίου... Αλλά όλοι με λένε Σάντο...»

«Εγώ θα σε λέω Σάντοου, οκεί;»

Ο Σάντος χάρηκε, αλλά δεν της έδωσε το χέρι, δεν του άρεσε να τον αγγίζουν.

Ο κριτής πήγε και τους εξήγησε τους κανόνες, κανείς απ’ τους δύο δεν άκουγε.

Το πρώτο παιχνίδι το πήρε ο Σάντος, με δυσκολία. Ήταν η πρώτη φορά που κάποιος αντίπαλος τον ζόριζε, γύρισε στην Κλαίρη και της είπε, με φωνή καρτούν, ότι είχε κάνει κάποιες αξιολογες κινήσεις.

«Τις καταχωρώ», είπε στην Κλαίρη.

«Πού τις καταχωρείς;» είπε εκείνη κι έψαξε για μια στιγμή να βρει ένα σημειωματάριο ή κάτι. Κατάλαβε· ο εγκέφαλος του είχε απίστευτη χωρητικότητα μνήμης. Όπως ο Άνθρωπος της Βροχής, απομνημόνευε κάθε παρτίδα.

Το δεύτερο παιχνίδι το πήρε η Κλαίρη. Έπαιζαν κι οι δύο τέλεια, δεν έκαναν κανένα λάθος, όλοι οι γέροι που παρακολουθούσαν στις οθόνες το παιχνίδι συμφώνησαν. Σ’ αυτές τις περιπτώσεις είναι θέμα τύχης. Η Κλαίρη έφερνε συνέχεια καλύτερες ζαριές, ενώ ο Σάντος πάλευε με τα ασσόδυο. Κανείς δεν μπορεί να τα βάλει με την τυχαιότητα, ούτε οι μεγαλοφυείς.

Τρίτο και τέταρτο παιχνίδι μοιράστηκαν με τον ίδιο τρόπο, ήταν ισοπαλία. Θα πήγαιναν για μια τελευταία παρτίδα, οριστική. Το κοινό είχε ενθουσιαστεί, σαν να παρακολουθούσε τελικό ποδοσφαίρου.

Δέκα λεπτά διάλειμμα, πριν το τέλος. Ο Παττακός πήγε με την Κλαίρη σ' ένα δωμάτιο που τους είχαν δώσει, κάτι σαν αποδυτήρια ή σαν καμαρίνια.

«Δεν πειράζει κι αν χάσεις, τα πήγες πολύ καλά», είπε και της έδωσε να πιει λίγο Κίτρο Νάξου.

«Δεν θα χάσω, γιατί να χάσω;»

«Γιατί συμβαίνει. Έτσι πάει η ζωή. Κερδίζουμε και χάνουμε, το θέμα είναι να συνεχίζουμε».

«Όλοι στα Χλωρονήσια είστε φιλόσοφοι;»

«Δεν είμαι φιλόσοφος, είμαι γέρος, άκουσέ με. Στέκομαι όρθιος, επειδή αποδέχτηκα τις ήττες μου. Ο Βαγγέλης ήταν πάντα ο σπουδαίος, ο πρώτος στο νησί. Τον νίκησα μόνο μια φορά όταν...»

Ο Παττακός έβγαλε έναν παράξενο ήχο απ' τα ρουθούνια, ακούστηκε σαν να έκλαιγε. Η Κλαίρη φαντάστηκε τη χειρότερη τραγωδία. Αλλά δεν θα μπορούσε να φανταστεί αυτό που άκουσε.

«Όταν πέθανε η Βουγιουκλάκη... Πόσο την αγαπούσα την Αλίκη, πόσο; Δεν ήταν άλλη σαν κι εκείνη, θεά!»

Ο γέρος ξεκίνησε να κλαίει με λυγμούς, η Κλαίρη τού χάιδεψε μια φορά το κεφάλι και βγήκε στην αίθουσα, για τον μεγάλο αγώνα.

Το καθοριστικό παιχνίδι ήταν οι Πόρτες. Ξεκίνησαν να παίζουν με απόλυτη ακρίβεια και πάλι, χωρίς το παραμικρό λάθος. Ο Σάντος κουνούσε τα πόνια πάλι χωρίς σκέψη. Στην αρχή η Κλαίρη σκέφτηκε να παίξει πολύ αργά, για να τον εκνευρίσει. Δεν έγινε τίποτα. Ο Σάντος την περίμενε κοιτώντας τις παλάμες μου, σαν προσπαθούσε να δει κάτι εκεί μέσα. Δεν κοιτούσε καν τι ζαριά έβγαζε η Κλαίρη, μόνο την περίμενε να παίξει. Μια ματιά στα πούλια ενώ έριχνε τα ζάρια, κι αμέσως έπαιζε. Μετά κοιτούσε τα χέρια του. Η Κλαίρη έκανε ένα λάθος καθώς προσπαθούσε να τον επηρεάσει με τη βραδύτητα. Τότε κατάλαβε ότι χωρίς να το θέλει είχε εγκλωβιστεί στον τρόπο του, κι είχε σταματήσει να παίζει όπως ήθελε. Θυμήθηκε τον Βαγγέλη, θα γινόταν σαν τη Γοργόνα, θα λειτουργούσε με το πίσω μέρος του μυαλού. Ξεκίνησε να παίξει κι εκείνη γρήγορα. Οι κριτές κι οι θεατές σάστισαν με την ταχύτητα του παιχνιδιού, δεν μπορούσαν να παρακολουθήσουν καν τι γινόταν. Η Κλαίρη δεν έκανε άλλο λάθος, αλλά ήταν πίσω μια ζαριά. Όπως φαινόταν ο Σάντος θα νικούσε μ' ένα πούλι διαφορά – κι αυτό δεν μπορούσε να το αφήσει.

Έπιασε τα δύο ζάρια και τα ακούμπησε στο τάβλι, να δείχνουν άσσους. Αυτοσυγκεντρώθηκε, τα πήρε στη χούφτα, τα φύσηξε, τα κούνησε εφτά φορές. Μόνο ο Παττακός κατάλαβε τι έκανε. Η Κλαίρη έριξε κι έφερε εξάρες, θα μπορούσε να είναι τυχαίο. Έπαιξε κι ο Σάντος. Έβγαλε πεντάρες, που συνέχιζαν να του δίνουν προβάδισμα. Η Κλαίρη έκανε πάλι την ιεροτελεστία, έριξε... Πάλι εξάδες. Το κοινό ενθουσιάστηκε. Ήταν η πρώτη φορά που ο Σάντος την κοίταξε στα μάτια. Έριξε κι εκείνος. Ντόρτια. Συνέχισε να έχει προβάδισμα. Η Κλαίρη πήρε τα ζάρια στα χέρια της, κι ετοιμάστηκε για την τρίτη φορά. Κανείς δεν μιλούσε, σαν να παρακολουθούσαν γκολφ.

Έριξε εξάρες και πάλι. Ο Σάντος προσπαθούσε να υπολογίσει πόσες πιθανότητες έχει να γίνει κάτι τέτοιο. Ο κόσμος φώναζε «Γιατρίνα, γιατρίνα».

Η Κλαίρη πήγε να παίξει. Το παιχνίδι ήταν δικό της, ό,τι και να 'φερνε ο Σάντος. Καθώς πήγαινε να κουνήσει τα πόνια της είδε τον Παττακό να πανηγυρίζει, και θυμήθηκε τη μόνη φορά που είχε κερδίσει τον Βαγγέλη. Ήταν σίγουρη ότι τον είχε αφήσει να κερδίσει, να παρηγορηθεί για το χαμό της Βουγιουκλάκη. Κοίταξε μπροστά της, τον Σάντος. Φαινόταν συντετριμμένος. Σκέφτηκε ότι χρειαζόταν αυτό το έπαθλο, ίσως για τα χρήματα ίσως για να συνεχίσει να είναι παιδί θαύμα. Η ίδια η Κλαίρη ήθελε μόνο να συνεχίσει τις σπουδές της.

Τότε ένιωσε ν' αναβλύζει από μέσα μια χαρά που παρόμοια δεν είχε ξαναβιώσει. Ενώ μπορούσε να νικήσει, θ' αφηνόταν να χάσει, και δεν θα το έλεγε σε κανέναν. Ο μεγαλύτερος νικητής είναι εκείνος που μπορεί να νικήσει, αλλά καταλαβαίνει ότι δεν χρειάζεται τη νίκη τόσο, όσο ο αντίπαλός του. Θα το έλεγε στον Βαγγέλη, να το προσθέσει στα αποφθέγματα του.

Κι έπαιξε λάθος. Ο Παττακός σταμάτησε να πανηγυρίζει. Ένα επιφώνημα απογοήτευσης βγήκε απ' το στόμα των θεατών.

Ήταν η σειρά του Σάντου. Για να κερδίσει μετά από τις τρεις εξάρες της Κλαίρης, παρά το "λάθος" της, έπρεπε να βγάλει και τα δύο ζάρια πάνω από τέσσερα.

Η Κλαίρη δεν ήθελε να το αφήσει στην τύχη. Όπως έριξε εκείνος τα ζάρια, έβαλε το χέρι της μέσα στο ταμπλό και τα 'κοψε, τα σταμάτησε πριν διαμορφωθεί η ζαριά. Ήταν ένας απ' τους πιο σημαντικούς κανόνες. Ο Σάντος δεν θα ξανάριχνε, μπορούσε να παίξει ό,τι ζαριά ήθελε. Του είχε δώσει τη νίκη.

Ο Σάντος την κοίταξε στα μάτια πριν παίξει την νικητήρια κίνηση.

Κι ενώ ο κόσμος πανηγύριζε τη νίκη του παράξενου παιδιού, ο Παττακός πήγε στην Κλαίρη.

«Τι έγινε; Μα το είχες!» της είπε. «Τι έγινε;»

«Η Βουγιούκλω».

Λίγο μετά τους μάζεψαν για να τους δώσουν τα τρία «μετάλλια». Ήταν μέρος της διαφήμισης κι αυτό. Το μετάλλιο ήταν ένα κεφάλι γραβιέρας Νάξου, όπου στο πρώτο ήταν τυπωμένο ένα χρυσό τάβλι, στο δεύτερο το ασημένιο, και το τρίτο χάλκινο.

«Η πιο νόστιμη απονομή, μόνο με γραβιέρα Νάξου», είπε ο δήμαρχος.

Ο Σάντος πήρε την χρυσή γραβιέρα, μαζί με την επιταγή των χιλίων ευρώ. Την χάλκινη την πήρε ο περσινός πρωταθλητής, ένας φλεγματικός γέρος. Η Κλαίρη είπε ότι θα ήταν καλή προσθήκη στο τραπέζι η ασημένια γραβιέρα.

«Θα την κάνει ο Ζάχος λουκούμι», είπε ο Παττακός, που είχε ξεπεράσει τον χαμό την πρώτης θέσης, κι επιθυμούσε μόνο το νόστιμον ήμαρ.

Κι ενώ ετοιμάζονταν να διαλυθούν, ακούστηκε η φωνή του Σάντος, για πρώτη φορά δυνατή: «Όχι, όχι! Είναι αδικία, αυτό είναι αδικία!»

Πήγε στην Κλαίρη κι άφησε δίπλα της τη χρυσή γραβιέρα και την επιταγή.

«Εσύ νίκησες, μ' άφησες».

«Δεν σ' άφησα».

«Δεν λέω ποτέ ψέματα», είπε ο Σάντος. «Εσύ γιατί λες; Είσαι πολύ έξυπνη για να λες ψέματα».

Ο κριτής μπήκε στη μέση. Είπε στον Σάντο να πάρει τη γραβιέρα του, εκείνος δεν ήθελε. Οπότε έπρεπε να την πάρει η Κλαίρη. Ούτε κι εκείνη ήθελε.

Τελικά, μετά από διαβουλεύσεις, πρωταθλητής ανακηρύχτηκε ο φλεγματικός γέροντας. Πήρε τη χρυσή γραβιέρα (που δεν διέφερε σε τίποτα απ' τις άλλες, πέρα απ' το αυτοκόλλητο), αλλά έδωσε την επιταγή στον Σάντο.

«Εγώ τι να τα κάνω τα λεφτά;» του είπε. «Πόσο θα ζήσω ακόμα νομίζεις; Ειδικά αν φάω όλο αυτό το τυρί».

Όλοι συγκινήθηκαν με τις χριστουγεννιάτικες πράξεις καλοσύνης. Ο Παττακός ξεκίνησε να κλαίει πάλι, όπως τότε που 'χε πεθάνει η Βουγιουκλάκη.

~~~

Επίλογος

Έφυγαν το απόγευμα απ' τη Νάξο με τον Σκοπελίτη. Τους περίμενε το μεγάλο τραπέζι στη Γλαύκα, με τα θαλασσινά που 'χαν τόσο καιρό ψαρέψει – συν μια γραβιέρα Νάξου ψητή στα κάρβουνα.

Όταν φάνηκε το νησί, η Κλαίρη σταμάτησε να χαμογελάει. Ένιωσε σαν τον Θησέα, που γυρνούσε με μαύρα πανιά απ' την Κρήτη. Είχε νικήσει τον Μινώταυρο, αλλά είχε χάσει.

Τα πρόσωπα που τους υποδέχτηκαν στο λιμάνι επιβεβαίωσαν τη διαίσθησή της. Ο Βαγγέλης έλειπε. Δεν είχε πέσει απ' τον γκρεμό, όπως ο Αιγέας, είχε πεθάνει νωρίτερα.

Στον καφενέ του Ζήκου είχαν στήσει έξω ψησταριές, είχαν φέρει κι όργανα απ' την Αμοργό. Θα έκαναν ένα τελευταίο γλέντι, έτσι όπως πρέπει να φεύγει ένας άνθρωπος. Στα κάρβουνα ψήγονταν όλα τα καλαμάρια και τα μεγάλα ψάρια που 'χαν πιάσει. Τηγάνιζαν τα μικρά, μαζί με πατάτες, σέρβιραν μυδοπίλαφα, και γαρίδες, πίνανε ρακές και κρασιά, ήταν ένα γλέντι που παρόμοιο δεν είχε ξαναδεί η Γλαύκα.

«Να ζήσει η γιατρίνα, η πρωταθλήτριά μας!» φώναζαν όλοι κι έπιναν, χόρευαν. Κανείς δεν φορούσε μαύρα, ακόμα κι οι χήρες τα 'χαν βγάλει για να τιμήσουν την τελευταία επιθυμία του νεκρού. Δεν ήθελε να τον κλάψουνε, γιατί είχε κλάψει πολύ στη ζωή του. Η Κλαίρη τού θύμισε τι αξίζει η ζωή, κι ήθελε να της χαρίσει μια γιορτή.

~~

Η Κλαίρη που 'χε τσουγκρίσει μ' όλους, είχε κλάψει πολύ κι άλλο τόσο είχε γελάσει, πήγε για λίγο να σταθεί μπροστά στη θάλασσα, μόνη της. Εκεί τη βρήκε η Αργυρώ. Φαινόταν πολύ διαφορετική, σχεδόν φασματική, είχε χάσει όλη εκείνη τη σκληρότητα στους τρόπους της, έμοιαζε να ξεθωριάζει.

Χωρίς να το σκεφτεί, σαν γάτα που πετάγεται να πιάσει έναν γάβρο, σαν πυροβολητής που αντιλαμβάνεται την πορεία του βλήματος, η Κλαίρη κατάλαβε ότι η Αργυρώ θα πέθαινε εκείνο το καλοκαίρι. Κι ήταν σίγουρη γι' αυτό, μόνο που δεν ήξερε αν θα συνέβαινε τέλη Ιουλίου ή αρχές Αυγούστου. «Κάπου ανάμεσα στον Καρκίνο και στον Λέοντα», σκέφτηκε κι ανατρίχιασε. Δεν πίστευε στα ζώδια. Σε τι πίστευε;

«Ο Βαγγέλης είχε κάτι τελευταίο για σένα, μόνο για σένα», είπε η Αργυρώ και της έδειξε τον δρόμο.

Περπάτησαν μέχρι το λιμανάκι. Εκεί ήταν το γριγράκι του δάσκαλου. Ανέβηκαν. Η Αργυρώ έδωσε σήμα να λύσουν τους κάβους, το καΐκι έφυγε – οδηγούσε κάποιος που η Κλαίρη είχε ξαναδεί.

«Μη μου πεις ότι θα σκορπίσουμε τις στάχτες του στο Αιγαίο», είπε η Κλαίρη στην Αργυρώ.

«Ο Βαγγέλης δεν νοιαζόταν για τέτοια. Έλα, είναι δώρο...»

Τον πήγε στο μικρό δωμάτιο, έναν χώρο σκεπασμένο με λινάτσες. Εκεί υπήρχε ένα τραπέζι. Πάνω του, μόνο μια πιατέλα, μ' ένα μόνο αντικείμενο στη μέση – δεν ήταν αστακός.

«Μια κολοχτύπα!» είπε η Κλαίρη.

«Δεν έπρεπε να στη σερβίρουμε κρύα, ούτε σε λάθος μέρος. Η κολοχτύπα είναι κάτι που τρως μια φορά στη ζωή σου. Είναι αφύπνιση, είναι συνειδητοποίηση, αυτογνωσία...»

Έκατσε στο τραπεζάκι. Περίμενε απ' την Αργυρώ να την πει πώς θ' άνοιγε το οστακόδερμο. Εκείνη της έδειξε, ενώ της έλεγε πώς πέρασε το βράδυ του Σαββάτου, με τον Βαγγέλη.

«Ήρθε και ξαπλώσαμε μαζί. Πρώτη φορά κοιμόταν άντρας στο κρεβάτι μου από τότε που πέθανε ο Σωκράτης. Ήρθε καλοντυμένος και μοσχοβολιστός, σαν γαμπρός ήτανε, τον είδες, μου 'πε ότι σε είχε αφήσει στο σπίτι του. Κι εγώ είχα φορέσει το καλό μου φουστάνι, είχα μπανιαριστεί, τις κολόνιες μου. Νυφούλα κι εγώ.

Δεν ήπιαμε, δεν μιλήσαμε, μόνο βγάλαμε τα παπούτσια μας και ξαπλώσαμε στο κρεβάτι, να κοιτάμε το ταβάνι. Μου 'πιασε το χέρι, γύρισα και τον φίλησα στα χείλη. Πόσα χρόνια είχα να φιλήσω άντρα; Γυρίσαμε στο ταβάνι.

Δεν μπορώ να κάνω πολλά πια, έτσι είπε.

Του είπα ότι δεν ήθελα κάτι άλλο, μόνο να μου κρατάει το χέρι, να με φιλάει, να κοιμάται δίπλα μου, δεν ήθελα κάτι παραπάνω. Σκούπισε τα δάκρυα του.

Γιατί κλαις; τον ρώτησα.

Κι αυτός μου είπε: Άργησα, άργησα πολύ. Μη πεις τίποτα στην Κλαίρη, ας την να πάει στη Νάξο. Θα νικήσει.

Και μετά σταμάτησε ν' αναπνέει, έτσι μ' ανοικτά μάτια. Τον ξαγρύπνησα ως το ξημέρωμα, κρατώντας το παγωμένο χέρι του».

Η Κλαίρη έτρωγε το κρέας της κολοχτύπας κι έκλαιγε. Είχαν μπερδευτεί όλα μες στο μυαλό της. Η υπέροχη γεύση της ζωής, η απαίσια γεύση του θανάτου, η

ηρεμία του θανάτου, η πάλη της ζωής, όλα αυτά που θέλουμε να κάνουμε κι όταν τα καταφέρνουμε είναι χάλια, όλα αυτά που αποφεύγουμε κι όταν μας τυχαίνουν τα λατρεύουμε, να νικάς και να νιώθεις ότι έχασες, να χάνεις και να είσαι νικητής. Η αμφιθυμία της ανθρώπινης ύπαρξης.

Σήκωσε το κεφάλι της κολοχτύπας, σαν να ήταν άλλος Άμλετ. Το κοίταξε στα μάτια και το ρώτησε:

«Να ζει κανείς ή να μη ζει;»

Ήξερε την απάντηση, τη δική της απάντηση, εκείνη την ώρα, εκείνη τη μέρα, εκείνη τη χρονιά, εκείνη την εποχή...

Να ζεις, ναι, να ζεις!